

Starostové obce Březolupy v letech 1888 až 1919

1. Úvod:

Touto třetí částí pokračuji v seriálu článků, v nichž postupně představuji starosty naší vesnice od roku 1850, kdy byla zřízena obecní samospráva, do současnosti.

Doba, o níž pojednává tento článek, byla vpravdě zlomová. Začíná posledním obdobím Rakousko-uherské podunajské monarchie, v níž patřily země Koruny české mezi nejvíce pokrokové a bohaté. A končí velkým milníkem, kterým byl vznik samostatného Československa.

2. Starostové v letech 1888 až 1900:

Prvním starostou v tomto období a celkově již jedenáctým v pořadí byl v letech 1888-94 FRANTIŠEK VYORÁLEK. Poprvé v historii se stal nejvyšším představeným obce Březolupy mladší bratr jednoho z předchozích starostů, konkrétně Kašpara Vyoralka, který byl starostou v předchozím „volebním“ období 1885-88.

Narodil se 7.10.1844 v Březolupích č.40 současně se svým dvojčetem sestrou Františkou, která však zemřela již roku 1845. Pro připomenutí uvádím, že jeho otcem byl Tomáš Vyoralék (*1800 v Březolupích) a dědem Jan Vyoralék (*1778 na Komárově), který se roku 1797 přišel do Březolup k Bobolíkům do domu č.40.

František se oženil dne 20.10.1868 v březolupském kostele ve věku 24 let, jeho nevěstou byla o sedm let mladší Josefa Michálková z Březolup č.12. Měli spolu čtyři děti, z nichž jedno zemřelo v dětském věku.

František žil celý svůj život v Březolupích na č.40 v části „Velká Ulička“. Zde i zemřel dne 19.8.1916 ve věku 71 let.

Dalším starostou, v celkovém pořadí dvanáctým, byl v období 1894-97 JAN HOFEREK. Narodil se 20.2.1853 na č.66. Jeho otcem byl Karel Hoferek (*1829 v Březolupích) a dědem Josef Hoferek (*1785 v Topolné), který se přišel roku 1805 do Březolup č.25 k Blažkům.

Jan se 30.5.1876 ve věku 23 let oženil ve farním kostele v Březolupích se stejně starou Školastikou Řezníčkovou ze Svárova. Měli spolu celkem šest dětí, z nichž čtyři se nedožily dospělosti. Jan žil od narození až do své smrti (zemřel dne 29.4.1923 ve věku 70 let) na č.66 v části „Dědina“

Třináctým starostou obce Březolupy byl mezi lety 1897-1900 opět FRANTIŠEK VYORÁLEK, stejně jako v letech 1888-94.

Za jeho druhého „starostování“ byl roku 1897 jmenován čestným občanem tehdejší majitel březolupského panství Ludvík Frankl.

V roce 1898 byly na památku zavražděné císařovny „Sissi“ vysázeny kaštiny u cesty do Bílovic podél potoka v části obce „Druhá strana“. Tyto byly pokáceny při regulaci potoka Březnice, která proběhla po povodni, která postihla Březolupy v roce 1958.

Dále byl roku 1899 přestěhován Obecní úřad do domu č.p. 69 (současný Bytový dům Stará pošta), v této budově byla posléze i úřadovna Místního národního výboru, a to až do roku 1960. Od této doby byl přestěhován Místní národní výbor č.p. 90, tj. na březolupský zámek, kde má sídlo i po roce 1990 obnovený Obecní úřad.

3. Obecní představení v letech 1901 až 1919:

Čtrnáctým představeným obce byl v letech 1901-08 první a zatím poslední zástupce nejvíce rozšířeného rodu v Březolupech. Konkrétně jím byl TOMÁŠ HUBÁČEK, který se narodil 6.7.1867 na č.110. Jeho otcem byl Vincenc Hubáček (*1828 v Březolupech) a dědem Pavel Hubáček (*1795 rovněž u nás).

Tomáš se dne 22.11.1892 ve věku 25 let oženil ve farním kostele v Březolupech s Annou Vajdíkovou z Březolup, která byla v té době o čtyři roky mladší. Měli spolu devět dětí a všechny se dožily dospělosti.

Tomáš žil celý svůj život na č.110 v části obce zvané „Druhá strana“, dům však byl počátkem 21. století zbořen. Na tomto místě i dne 12.10.1959 jeho život skončil v požehnaném věku 92 let.

V tomto období se uvažovalo o stavbě železnice přes naši vesnici. Z Uherského Hradiště měla vést do Malenovic. V Okresním archívu Uherské Hradiště je uložena zpracovaná studie, kde je možná shlédnout celou její trasu i plánované zastávky. Stavbu nakonec zhatila velká finanční náročnost tunelu před Malenovicemi.

Celkově patnáctým starostou byl mezi lety 1908-11 FRANTIŠEK LYSONĚK, který byl již třetím zástupcem tohoto rodu ve vedení obce. Narodil se 4.1.1869 na č.60. Jeho otcem byl Jan Lysoněk, který zastával úřad starosty v letech 1870-73 (*1828 v Březolupech) a dědem Josef Lysoněk (*1801 rovněž u nás). Připomínám, že tento rod patří mezi nejstarší v naší vesnici.

František se oženil dne 21.5.1889 ve věku 20 let, nevěsta byla o rok mladší Mariana Vyorálková z Březolup, dcera dalšího bývalého starosty (mezi roky 1885-88) Kašpara. Měli spolu celkem čtyři děti, z nichž jedno se nedožilo dospělosti.

František žil po celý život na rodinném gruntu č.60 v části „Dědina“, kde i zemřel dne 19.11.1947 ve věku 58 let.

Roku 1910 postihla obec i okolní vesnice v povodí toku Březnice ničivá povodeň, o níž jsou zmínky v nejedné obecní kronice. Došlo k ní v září toho roku, přesná výše škod není známá.

Šestnáctým starostou pak byl v letech 1911-19 JAN VAJDÍK. Narodil se 15.5.1869 v Březolupech na č.30. Jeho otcem byl František Vajdík (*1835 v Březolupech) a dědem Ignác Vajdík (*1814 taktéž v naší obci). Tento rod však pochází původem ze Svárova.

Jan se oženil dne 27.9.1892 ve věku 23 let, jeho ženou se stala o tři roky mladší Mariana Pešková z Březolup č.70. Měli spolu pouze dvě děti, Josefa (*1896) na č. 70 a Marii (*1902) na č.229.

Jan žil v Březolupech nejdříve na č.30, poté na č.70 (v rodišti své ženy) a nakonec v domě č.229 v části obce „Podsedky“. Zemřel dne 16.12.1951 ve věku 82 let mimo Březolupy.

V jeho volebním období, konkrétně v roce 1912 bylo do Březolup zavedeno první telefonní spojení z Uherského Hradiště.

Období jeho starostenského úřadu velmi poznamenala světová válka v letech 1914-18. Padlých z naší obce bylo celkem 46 a ztráty poznamenalo mnoho březolupských rodin. Starosta musel řešit nejen problémy s nedostatkem potravin, ale i mužů na polní práce, protože téměř všichni postupně narukovali do války.

4. Závěr:

V roce 1919, přesně před 100 lety a rok po ukončení Velké války a vzniku Československé republiky, to vypadalo, že naši předci se v dalších letech můžou těšit na samé radostné věci. Jak to nakonec dopadlo, je nám známo z hodin dějepisu.

Další pokračování tohoto cyklu bude o období 1919 až 1945.

Zpracoval dne 20. 8. 2019

Ing. Radek Berecka, kronikář obce Březolupy